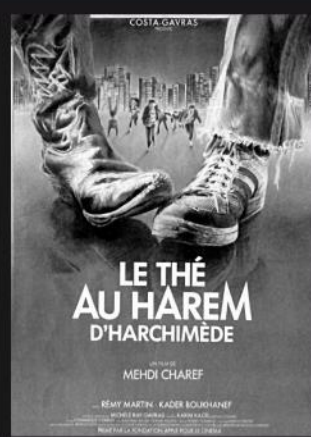
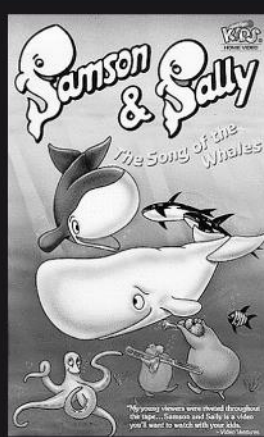

GUIA AUDIOVISUALS

coordinadora
D'ONG SOLIDÀRIES

Fitxa tècnica

Nom de la pel·lícula: Carmen y Lola

Durada: 103 minuts

Direcció: Arantxa Echevarría

Guió: Arantxa Echevarría

Producció: Tvtec servicios audiovisuales / ICAA

Any: 2018

Nacionalitat: Espanyola

Música: Nina Aranda

Edat recomanada: a partir de 12 anys.

Sinopsi

Carmen és una adolescent gitana que viu a l'extraradi de Madrid. Com mana la tradició, està destinada a viure una vida que es repeteix generació rere generació: casar-se i criar tants nens com sigui possible. Però un dia coneix la Lola, una gitana poc comuna que somia amb anar a la universitat, dibuixa grafitis d'ocells i és diferent. La Carmen desenvolupa ràpidament una complicitat amb la Lola, i ambdues tractaran de portar cap endavant el seu romanç, malgrat els inconvenients i discriminacions socials als quals han de veure's sotmeses per la seva família.

Tràiler: <https://youtu.be/beAhL6YQypg>

Altres pel·lícules de la directora:

- 7 from Etheria (2017)
- Yo, presidenta (2015)
- De noche y de pronto (2012)

Objectius del treball

- Parlar sobre la por a ser rebutjat/da
- Oferir els valors d'inclusió i reconeixement com a resposta al rebuig
- Ser conscients de la força de la pressió de la comunitat o del grup
- Obrir el debat sobre cinema i dona

Activitats proposades

Guia pel Professorat

Aquesta pel·lícula ha estat molt premiada per la crítica i molt valorada pel públic. Alhora, també ha viscut una forta polèmica per part d'una associació de dones gitanes que ha arribat a recomanar la no visualització del film que creia estereotipat i perjudicial per a la imatge de la cultura gitana.

No exempts de la polèmica, des del CeDRe us convidem a dur-la a l'aula si us ve de gust. Això sí, sempre i quan es faci des del respecte i amb totes les veus incloses. És a dir, convidant la comunitat gitana del vostre barri o població a prendre-hi part i tenir-hi veu. En aquest cas, ja no caldrà que entreu en les activitats que proposem a la guia, la riquesa de l'intercanvi que fareu val molt més que cap guia.

Des del CeDRe, us presentem objectius de treball que defugen de la polèmica paio-gitana però que son comunes a les dues realitats: les pors, les pressions de les nostres comunitats (paies i gitanes) i el paper de la dona en una societat heteronormativa com la nostra.

Activitats previsionat

Activitat 1. Ser diferent implica ser rebutjada?

Podem demanar a l'alumnat que a partir d'aquesta pregunta se situï dins un cercle (tipus diana). Com més d'acord s'està amb l'afirmació més al centre se situarà, com menys d'acord s'està amb aquesta afirmació, més a l'extrem se situarà. Si no tenim la possibilitat de dibuixar una diana al terra es demanarà a l'alumnat de fer un gran cercle tot agafant-se de les mans i, un cop el cercle estigui fet, deixar-se anar i fer tantes passes endavant (cap al centre de la rotllana) com més d'acord s'estigui amb la pregunta.

Caldrà que cadascú defensi la seva posició amb experiències viscudes i exemples concrets. És molt probable que, tot i que no els sembli bé, reconeixin que la diferència creï rebuig i/o estigma. Aquesta prèvia donarà pas a la pel·lícula *Carmen y Lola*.

Activitats postvisionat

Activitat 1. Joc de les cadires cooperatiu

Situem les cadires i el grup en cercle davant d'una cadira. Traiem una cadira del cercle. Sona la música i comencen a girar cap a la dreta. En el moment que acaba la música, tothom ha de córrer a seure damunt d'una cadira. Com que faltarà una cadira, caldrà que dues persones comparteixin cadira ja que ningú pot quedar-se sense.

Eliminem de nou una cadira i tornem a girar ballant al so de la música. Quan pari hi haurà dues persones que no tindran cadira i que hauran de buscar algú que els faci un lloc a la seva. Es repeteix la rutina tantes vegades com calgui. Cada vegada serà més difícil seure o compartir cadira ja que el nombre de jugadores superarà amb escreix el de cadires. Arriba la diversió, caldrà fer petites torres i invents per poder garantir seient a totes les participants.

El joc acaba quan ja no és possible treure més cadires perquè només en queda una que ja ha estat compartida per totes i tots (generalment, fent un gran cuc de seients els uns damunt la falda dels altres). Al principi l'alumnat mostrarà competitivitat, després s'adonarà que cal cooperar i que fins hi tot és divertit. Es parlarà d'inclusió i de cooperació. Traiem cadires però NO persones, perdem recursos però no deixem a ningú fora. Un cop finalitzat recordem situacions de la pel·lícula on aplicar la metàfora del joc de les cadires. Fora bo que la música que soni durant l'activitat sigui extreta de la banda sonora de la pel·lícula o de grups musicals flamencs d'actualitat.

Activitat 2. Cercle de flors

Continuem amb activitats grupals. Situades en gran grup tornem a demanar-los de fer un cercle on tothom es vegi bé les cares. Demanem de fer silenci durant 10 segons (podem posar música molt fluixa o deixar espai per al res, amb només silenci). Per ordre, es posaran al centre d'una en una. Quan surt la primera persona i es situa al mig de la rotllana, les altres companyes i companys del grup, per ordre i en veu alta, aniran dient coses positives que té i que són bones pel grup o bé coses bones que ens ha fet o dit alguna vegada. Es tracta que cadascú digui alguna cosa (tiri una flor) a la persona que està al centre. Un cop tothom ha dit una cosa bona, aquesta torna al centre i entra una nova participant al mig de la rotllana.

L'activitat finalitza quan tothom ha passat pel centre i tothom ha rebut floretes per part del grup.

Tornem a fer 10 segons de silenci (amb música o sense).

Si es té temps i es creu convenient, es poden donar colors i un gran full de paper d'estrassa perquè durant una bona estona –i en silenci- vagin dibuixant el que els passi pel cap: com se senten, com són, què els ha passat pel cap, etc.

Cinc minuts abans d'acabar es pot posar en comú tot el que s'ha viscut.

Activitat 3. Ens agrupem!

La intenció de l'activitat és la d'observar com l'alumnat es distribueix i s'organitza, quins patrons fa servir i, un cop experimentats, posar-los en evidència i debatre'ls. Per fer-ho hem de col·locar els nois i noies en rotllana. És importantíssim que estiguin en silenci i que tanquin els ulls.

Un cop en silenci i amb els ulls tancats la persona que dinamitza enganxa un gomet al front de cadascun dels nois i noies. Els gomets han de ser els següents:

- Blau: rodons
- Verd: rodons
- Groc: quadrats
- Vermell: quadrats
- 1 persona sense gomet
- 2 persones amb un gomet en forma d'estrella

Un cop tenen els gomets al front, es donen dues indicacions:

- No podeu parlar
- Us heu d'agrupar

Un cop els grups fets, generalment pel color o forma dels gomets, es passa a la reflexió. És possible que hi hagi persones, bé perquè no tenen gomet o bé per ser poc nombroses, que hagin quedat soles, hagin format un grup "despenjat" o hagin sigut "adoptades" per un altre grup. Tot això caldrà també analitzar-ho:

- Quin criteri heu utilitzat per agrupar-vos? Perquè aquest i no un altre?
- En la vostra vida diària com ho feu per decidir amb qui us ajunteu i amb qui no?
- Quin rol o actitud heu assumit en la dinàmica? Per què?
- La persona que estava sense gomet, com t'has sentit? Com has sentit que et tractaven els altres? Per què creus que ha estat així?

Activitat 4. Joc de les cantonades calentes

Demanam al grup que escrigui en papers situacions on s'han sentit pressionades i pressionats pel grup (a casa, en activitats extraescolars, amb les amigues i els amics, a l'institut...). A part, nosaltres us en deixem alguna i també us n'apuntem una que surt a la pel·lícula.

És una activitat de diàleg i debat en què es pretén que les noies i nois parlin sobre què els porta a actuar d'una o altra manera.

Es llegirà una situació (fictícia o donada anònimament per l'alumnat) i es donaran tres possibles respostes. Situarem a les cantonades de l'aula tres nombres ben grans: 1, 2 i 3.

Segons la resposta que escullin a cada situació donada, els nois i noies aniran a ocupar una cantonada o una altra. Un cop tothom estigui situat, donarem la paraula als grups perquè defensin la seva opinió. Si en algun moment una persona vol canviar d'opinió i, per tant moure's d'una cantonada a l'altra, podrà fer-ho. Al cap d'uns minuts es tanca el debat-diàleg. Tothom torna al centre de l'aula i es llegeix una nova situació.

Exemple de situació de la pel·lícula:

Estàs en un grup de reforç escolar i els teus amics són tots al pati jugant. Saps que ells saben que has de quedar-te sense pati perquè no entens la lliçó i que després es mofaran de tu durant tota la setmana. Què fas?

- 1- Et quedes a reforç, has d'aprovar l'examen com sigui.
- 2- Fas els deures malament i marxes de pressa cap al pati sense que et vegi la professora.

- 3- Dius a la professora que avui és impossible quedar-te i que has de marxar. Vas al pati a jugar.
- 4- Cantonada oberta (no sé / no vull contestar).

Exemple fictici:

Estàs organitzant per divendres una festa d'aniversari amb les amigues. Aquest any et deixen convidar un bon grup de persones i tens ja feta una llista amb 8 persones. Però dues d'elles estan barallades des de la setmana passada i no es parlen. Una és la teva millor amiga i et demana que no convidis l'altra perquè si ho fas li arruïnes la festa. Què fas?

- 1- No convides a l'altra persona, per no perdre la millor amiga
- 2- Anul·les la festa, ara és a tu a qui te l'han arruïnat
- 3- Les convides a totes dues i si no volen venir que no vinguin
- 4- Cantonada oberta

(etc.) La idea és extreure situacions que les noies i nois hagin escrit prèviament i que permetin un debat més proper a la seva realitat. L'objectiu és parlar de la pressió del grup i de com aquesta influeix en els nostres actes i comportaments, tot sovint en contra dels nostres propis interessos.

Activitat 5. El cinema i les dones

Carmen y Lola és una pel·lícula feta amb molts personatges femenins com a protagonistes i com a extres, en la qual es parla de problemes que tenen i pateixen les dones pel fet de ser dones.

Feu un llistat de pel·lícules on també hi hagi una forta participació femenina (no valen les sèries de televisió, han de ser pel·lícules) i que aquesta participació sigui tant en papers protagonistes com en secundaris i en edició, guió o direcció.

Poseu la llista resultant en comú i obriu un diàleg sobre la dificultat de trobar-ne, sobre si les heu vist o no, etc.

Us animeu a organitzar un cinefòrum amb alguns d'aquests títols que heu localitzat? Us atreviríeu a aplicar-hi el "test de Bechdel"?

Més informació relacionada i bibliografia:

El **Test de Bechdel** es va popularitzar en el còmic *Dykes to Watch Out For* d'*Alison Bechdel*. A la tira còmica «The Rule», un dels personatges femenins diu que només accedeix a veure una pel·lícula si aquesta compleix les condicions següents:

1. A la pel·lícula hi surten com a mínim dos personatges femenins.
2. Aquests personatges han de parlar l'una amb l'altra en algun moment.
3. La seva conversa ha de tractar sobre quelcom que no sigui un home. Aquesta regla no està restringida a les relacions romàntiques, sinó a qualsevol conversa que impliqui un home (p. ex., dues germanes parlen sobre el seu pare).
4. Una variant del test exigeix que, a més a més, ambdues dones siguin personatges amb nom.

Des del naixement del test, el seu ús s'ha anat popularitzant com una manera senzilla de destacar l'escassa presència femenina en la indústria cinematogràfica. Malgrat ser una prova molt poc exigent, el resultat d'aplicar-la a les pel·lícules més cèlebres és significatiu.

Guia realitzada pel **CeDRe de la Coordinadora d'ONG Solidàries de les comarques gironines i l'Alt Maresme**. www.solidaries.org, educacio@solidaries.org

G
u
i
a

r
e
a
l
i
t
z
a
d